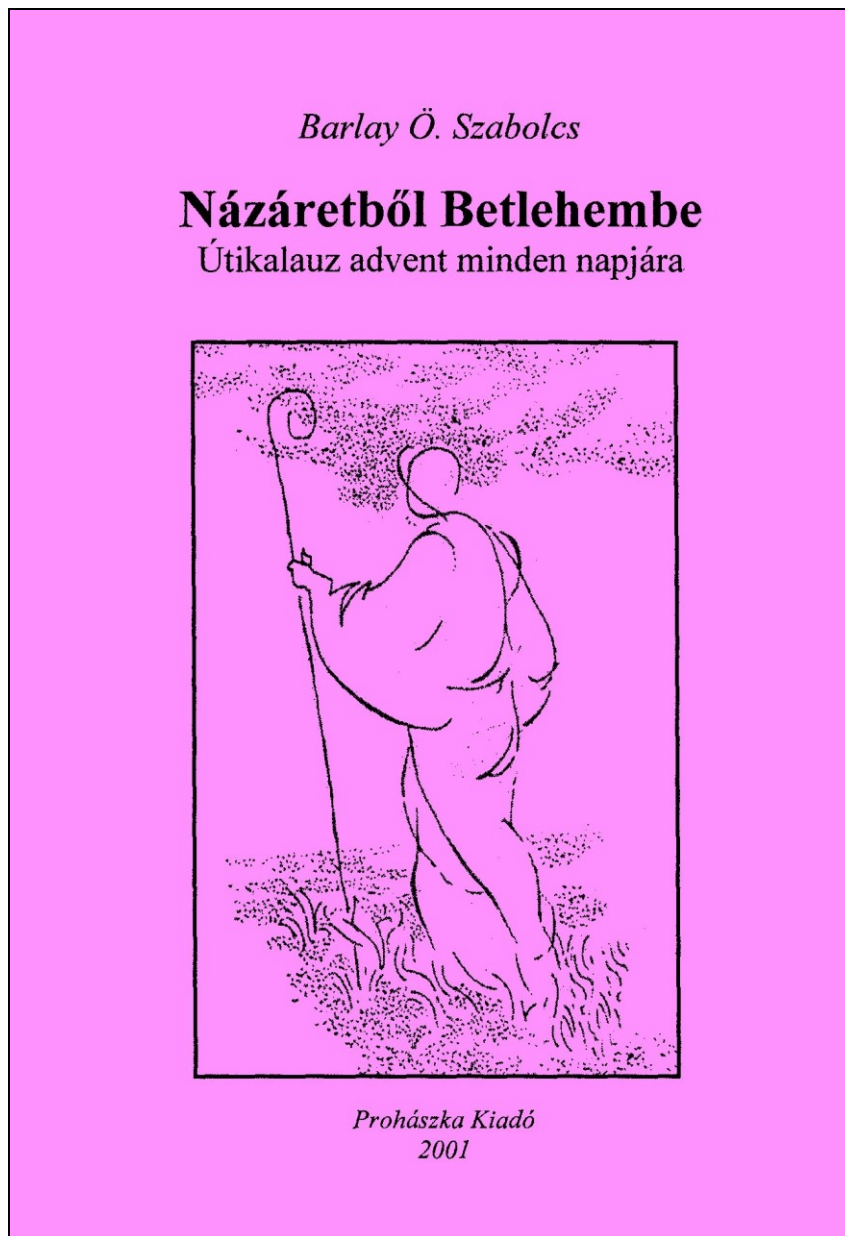

Barlay Ö. Szabolcs **Názáretből Betlehembe** **Útikalauz advent minden napjára**

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Barlay Ö. Szabolcs
Názáretből Betlehembe
Útikalauz advent minden napjára

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. A füzet 2001-ben jelent meg Székesfehérvárott, a Prohászka Kiadó gondozásában, a PANAX Kft. Nyomdaüzem készítésében (felelős vezető: Nagy József), az ISBN 963 861 393 9 azonosítóval. Az elektronikus változat a szerző, Barlay Ö. Szabolcs, engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a szerző tulajdonában marad.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Az utazás élménye	4
Advent első hete.....	5
Vasárnap	5
Hétfő	5
Kedd.....	5
Szerda.....	6
Csütörtök.....	6
Péntek.....	7
Szombat (December 8.) Szűz Mária szeplőtelen fogantatása	7
Advent második hete.....	9
Vasárnap	9
Hétfő	9
Kedd.....	10
Szerda.....	10
Csütörtök.....	11
Péntek.....	11
Szombat.....	12
Advent harmadik hete	13
Vasárnap	13
Hétfő	13
Kedd.....	14
Szerda.....	14
Csütörtök.....	15
Péntek.....	15
Szombat.....	15
Advent negyedik hete	17
Vasárnap	17
Hétfő, advent utolsó napja, december 24.....	17

Az utazás élménye

Legtöbben ismerjük az utazás izgalmát. Különösen akkor, ha nagy feladatok várnak ránk, vagy ha az út végén olyan valakivel találkozhatunk, akivel már hosszú ideje találkozni szeretnénk.

Most ilyen út előtt állunk. A körülmények sem mindennapiak, sőt rendkívüliek. Miközben ugyanis járjuk az utat Názáretből Betlehemig, nemcsak földi utazást végzünk, hanem az Isten útjait is szeretnénk megismerni és eljutni Őhozzá...

Erre különösen alkalmas idő az Advent, az Úrjövet. December amúgy is zaklatottá teszi az embert, hívőt, hitetlent egyaránt. A kölcsönös ajándékozás láza az utóbbi időkben a kereskedelem karjaiba kergeti még a szegény jószándékúakat is, és egyre jobban halványul annak alakja, aki miatt létrejött a Karácsony.

Sokféleképpen lehet készülni a Szeretet Ünnepeére. Én egy olyan felkészülésre hívom a kedves olvasót, ami segít igazzá, hitelessé tenni ezt a néhány hetet! Nem is kell hozzá más, mint őszinte vágy a találkozásra Jézussal. Az utat nem egyedül kell megtennünk, és nem is kell utazási irodában jelentkezünk.

Eleinte sötétben, egy gyertya fényénél botorkálunk, de aztán egyre világosabb lesz az ég, feljönnek a csillagok, és Mária, József alakja is egyre élesebben kirajzolódik.

Útkereszteződéseknél sem kell kétségbeesnünk, mert mindig kapunk útbaigazítást: ne arra, hanem mindig csak Betlehem felé menjünk!

És miközben végigjárjuk ezt a különös utat, átalakul a lelkünk, kilépünk önmagunkból, befalazott önzéseinkből és észrevesszük a világban „vándorló” Istent, aki szállást keres... Sokan szeretnének eljutni Karácsonykor Jézushoz. Csakhamar észre fogjuk venni, hogy nem egyedül utazunk, hanem egyre többen leszünk a várva várt Szentestén.

Ne fáradjunk bele! Ne forduljunk vissza. Enélkül a megrendítő út nélkül nem lehet találkozunk a Kis Jézussal!

Advent első hete

Vasárnap

Iz 2,1-5; Róm 13,11-14; Mt 24,31-44

Itt az óra! Új életet akarok kezdeni. Útnak kell indulnom. Nem ragadhatok le eddigi önmagamnál. Úrjövet van: advent. „Üdvösségünk közelebb van, mint mikor hívők lettünk”. Az első hét első vasárnapján rálépek egy útra, melyet Mária és József már megtettek. 23 nap áll előttem. Nem lesz könnyű, mert hosszú az út, és állandó éberségre, fegyelemre lesz szükségem.

Názáretből csak úgy lehet eljutni Betlehembe, ha vállalom az úttorlaszokkal, szakadékokkal teli úttalan utakat. A próféta hangja betölti az éjszaka csendjét: „egyengessétek Istenünk ösvényét a sivatagon át” (Iz 40, 3). Az úttalan út én magam vagyok. Ebben a sivatagban akar utat törni bennem a kegyelem.

Három ígét éget lelkembe a mai liturgia: *Virrasztanom kell* (evangélium); *Nem dédelgethetem testemet* (lecke) és *Rajta! Gyerünk!* (Izaiás).

Hétfő

Iz 4,2-6; Mt 8,5-11

„Az Úr lemossa Sion leányáról a szennyet, és megtisztítja Jeruzsálemet a vér bűnétől az ítélet lelkével és a tűz lelkével...” A radikális kifejezéseket meg kell szoknia elpuhult, kényes fülemnek. A prófétáknak ez a stílusa. Csak akkor lesz részem a kegyelemben, ha előbb megtisztulok. A megtéréshez vezető úton menedékre (menedékház) szorulok: sátorra, tetőre a nappali forróság ellen.

Amit a próféta mégcsak látomásban áhít, azt az evangélium már elérhető közelségbe hozza. A kafarnaumi százados megmutatja, hogyan lehet útnak indulni Betlehem felé: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj”. Nekem elég, ha egyetlen szót mondasz; számomra már az is gyógyulást, lelki tisztulást hoz! A pogány százados hite és alázata felülmúlja a választott népnek, még papjainak is magatartását... Alázat és hit nélkül egyetlen egy lépést sem tehetek meg a Betlehembe vezető úton. Legjobb lesz, ha azt teszem, amit a „néma lélektől megszállott fiú” édesapja tett. Jézus megkérdezte az apát: hiszi-e, hogy Isten meggyógyítja fiát? Az apa könnyek között felkiáltott: „Hiszek Uram, segíts hitelenségemen” (Mk 9, 24). Advent a hit időszaka. Ha nincs elég hitem, kérjek segítséget Istentől! Egy mustármagnyi hit mérföldekekkel rövidíti le végtelennek tűnő utamat. A hit nemcsak erőt ad a gyalogláshoz, de szárnyakat is...

Kedd

Iz 11,1-10; Lk 10,21-24

Utam olyan tájakra, hegycsúcsokra vezet, ahol más törvények uralkodnak, mint amelyek az evilágot vezérik. A kegyelem világa, vagyis az Isten országa az Úr ismeretével van tele; és az Úr lelke nyugszik rajta, mondja a próféta. Az oktalanság és a rosszakarató butaság helyett a kegyelem világában a bölcsesség, az értelem, a tudás, a tanács lelke veszi át az

irányítást. A lázadás és az örökös törvényszegés helyett pedig az Úr félelme tölt be mindent. Ezért igaz a próféta látomása: „sehol nem ártnak és nem pusztítatnak az én Szent hegyemen, mert a föld úgy tele lesz az Úr ismeretével, mint ahogy betöltik a vizek a tengert”.

Az evangélium már ennek az Újszövetségnek világába vezet. Itt más mértékegységgel mérnek. Itt a megalázottak, a kisemmizettek lesznek a megbecsültek. Itt a megtért cédák és vámosok megelőzik a magukat tisztának hitt gögösöket (Mt 21, 31). Ez az adventi konverzió, megtérésnek legmélyebb titka: a csaló Lévíből is válhat Máté apostol és a hét ördögtől megszabadított utcanőből is lehet bűnbánó Mária Magdolna...

Ez valóban az emberi történelem és benne egyéni sorsunk legnagyobb "szenzációja". Épp a mai evangélium sejteti meg velünk, hogy ez magát Jézust is örömujjongásra ragadtatta; mai szóval élve „extasim passus est”, vagyis örömeben felujjongott, szent önkívülettel felkiáltott: „Igen Atyám! Így tetszett Neked, mert elrejtetted a bölcsék és okosak elől és a kicsinyeknek jelentetted ki.” Majd az apostolok felé fordulva ennek az örömujjongásnak jegyében felhívta figyelmüket, hogy legyenek boldogok, hogy ennek az isteni titoknak ők is részesei lehetnek... Én is, ha kilépek önteltségem nevetséges korlátaiból és megpróbálok „kicsi” lenni. Útban Betlehem felé egyre kisebbnek kell lennem. A két vándor, Mária és József életének ez a titka...

Szerda

Iz 25,6-10; Mt 15,29-37

Az adventi vándorlásban nem hagy magamra az Úr. Igaz, hogy meredek hegyeken kell felkapaszkodnom, de segítséget is kapok, amikor lélekben kifáradva legszívesebben visszafordulnék. Az Úr ugyanis „bőséges lakomát rendez a hegyen”. Ez az agapé természetesen nem fizikai értelemben értendő. Ezen a lakomán mindannyian találkozunk az Úrral, aki belénk lát, és lerántja életünkről a leplet és lemossa népéről a gyalázatot, mondja a próféta. – Hogyan megy ez végbe?

A kérdésre az evangélium válaszol. Előbb kigyógyít vakságomból, süketségemből, bénaságomból, némaságomból, – majd látván szánalomra méltó lellem éhségét és szomjúságát, bőséges lakomára hív, melynek ő a házigazdája, de felszolgálója is.

Azt is látnom kell, hogy milyen nagy különbség van a prófécia és az evangélium között. Izaiás magát a tényt rögzíti: bőséges lakoma lesz a hegyen. Az evangélium minden részletre kitér: Jézus, mint gondunkat viselő atya észreveszi fáradságomat, és hogy ki ne dőljek az úton, leültet, pihentet, táplál... Jézus gondoskodó szeretete lenyűgöző, lélekbe markoló és éppen ezért felejtethetetlen... Ezért nem lehet visszafordulni, nem lehet elhagyni... követni kell egészen Betlehemig.

Csütörtök

Iz 26,1-6; Mt 7,21-27

Nagy vállalkozás útra kelni. A kísértés óriási! Miért hagyjam ott a biztonságot jelentő Názáretet, az otthont, munkát, megélhetést biztosító életet a teljesen bizonytalan, veszélyekkel teli több hetes betlehemi vándorlásért? Jogos és logikus a kérdés: hogyan merészkedik valaki is nekivágni ilyen útnak? A próféta válaszol: „Bízzatok az Úrban, mert az Úr örökké megmaradó szikla” – Lényegében ez a mi adventünknek, három hetes utunknak, lelkigyakorlatunknak a titka. Azért merünk bátrak lenni, sőt merészek, mert Isten a várunk, bástyánk...

Az evangélium megint pontosít, és részleteiben elmondja, hogy mit ért sziklán? Van homokra és sziklára épített ház. Az előbbi a tomboló viharnak nem tud ellenállni, és kártyavárként összeomlik. A házon természetesen nem épületet kell érteni, hanem személyiséget, jellemet, becsületet, erkölcsi magatartást, hitet, vagyis istenes életet. – Adventben épp azt kívánja tőlem az Isten, hogy maradandót alkossak: építsem lelkiéletemet, világnézetemet sziklára, magára az Istenre. Akkor szakadhat a zápor, ömölhet az ár, süvölthet a szél... A víz halad, a kő marad...

Péntek

Iz 29,17-24; Mt 9,27-31

Advent első felében még alig pislákol a fény. A koszorún még csak egy gyertya küszködik az ijesztő sötétséggel. Ez is jelkép: önmagam állapota, viaskodása. Mégis milyen biztos irányt mutat a reménytelenségben: tudom, hogy merre kell mennem... Ilyen volt a próféta sorsa is. A reménytelenségben is hirdette, hogy a homály és a sötétség egyszer elmúlik és „látni fog a vakok szeme”...

A liturgia szent lelke megint remekel, mert épp azt kívánja érzékeltetni, hogy amit a próféta csak tapogatózva megsejtet, azt a Megváltó íme megvalósítja: reményből bizonyosság lesz! A történet jellegzetesen adventi, hiszen a két ember vaksága mindannyiunk botorkálását, bizonytalanságát jelképezi. Most még szükségképpen „tükörben, homályosan látunk és nem színről-színre” (1 Kor 13, 12). De a Megváltóba vetett hit egyetlen gyertyája is elegendő ahhoz, hogy vakságomból kigyógyuljak. Nekem is azt kell tennem, amit ők. A két vak ugyanis meg volt győződve, hogy egyedül Jézus segíthet rajtuk; ezért állandóan nyomában voltak, követték és hangosan könyörögtek, sőt kiáltották: Könyörülj rajtunk. Épp ez a kitartó állhatatosság és hitük bizonyossága volt legnagyobb erényük! „Hiszitek, hogy tudok valamit tenni veletek?” „Igenis, Uram” válaszolták. Akkor megérintette szemüket és így szólt: „Legyen hitetek szerint”. Ennél jobban aligha lehet meggyőzni minket, a Názáretből Betlehembe vándorló vakokat, rosszul látókat, hogy advent nem merő ájtatosság, hanem szívós állhatatos munka, kiáltás, könyörgés és hitünk próbatétele. A vakok nem nyugodtak bele addig, míg nem találkozhattak Jézussal, sőt amíg nem hallották hangját és ujjja nem érintette örök sötétségre ítélt szemüket... A két vak hitével, sőt meggyőződésével lépek Jézus elé: Uram, vakságomon egyedül Te segíthetsz!

Szombat (December 8.) Szűz Mária szeplőtelen fogantatása

Ósevangélium; Ef 1,3-12; Lk 1,26-38

Bár ez az ünnep közvetlenül nincs kapcsolatban az Úrjövettel, mégis elmélyíti adventi hitünket. A Názáretből Betlehembe vezető vándorútnak ugyanis Szűz Mária a központi alakja és vezetője. Éppen ezért ismernünk kell róla mindent, ami segít megérteni a megtestesülés titkának körülményeit és azokat a hittitkokat, melyek Jézus édesanyjával vannak kapcsolatban. Mária szeplőtelenisége, teljes tisztasága ennek az ünnepnek lényege: Tota pulchra es! A bűnnek még makulája, foltja, sincs Benned, ó Mária, mert a Te kiváltságod egyedülálló a világon: édesanyja vagy az Istenfiának!

Mindaz, amit advent első felében eddig elméltünk, vagyis a hitről és az alázatról, Máriában válik kézzelfoghatóvá. Az evangélium a megtestesülés első pillanatait tárja fel: az Isten szándékának mélységeit, melyekre Mária igent mond. „Íme, az Úr szolgáló leánya” Mária legszebb válasza az Istennek. E nélkül az Igen nélkül nem lehetne megérteni Názáret és Betlehem titkát, sem azt a hosszú utat, melyet Máriával együtt teszünk meg. Nekünk csak

azért lehet adventünk és karácsonyunk, mert a Megváltónak ilyen édesanyja van. A hetekig tartó utunkon nem teszünk mást, mint figyeljük és követjük Máriát, aki Józseffel együtt előttünk megy a fárasztó úton.

Advent második hete

Vasárnap

Iz 11, 1-10; Róm 15, 4-9; Mt 3, 1-12

Jön az Úr! Úrjövet... Ez a magyarázata annak, hogy az adventi liturgia minden alkalmat és eszközt megragad, hogy ennek a legnagyobb, sőt egyetlen nagy történelmi ténynek átélését előmozdítsa. Úgy tesz, mint az orgonaművész, aki hangszerének minden regiszterét megfelelő időben és a legmegfelelőbb pillanatban úgy kapcsolja be, hogy a legjobb hatást érje el... Adventben sokszor váratlanul egymásnak ellentmondónak tűnő értelmi és érzelmi effektusok érik a hívőt.

Ma a Szent Szűz égi ragyogása és tisztasága helyébe az orgonának egy másik regisztere szólal meg; Keresztelő János pusztába kiáltó, rettenetes félelmeket keltő és lélegzetet elállító hangja dübörög végig a templomba jövők lelkében. Miért? – Azért, hogy ne legyünk elbizakodottak, és ne hitessük el magunkkal, hogy lelki életünk jelenlegi állapota megfelel az isteni elvárásoknak. Bizonyára azért szerepelteti a liturgia ezt a félelmetes megjelenésű pusztai prófétát, mert annak idején is felrázta a fél világot, még a kérges szívű vámosokat, kegyetlenkedő katonákat, nyilvános bűnösöket is... Legjobb, ha kezünkbe vesszük a mai evangéliumot, és engedjük, hogy maga a Keresztelő szólítson meg minket. Villámló, mennydörgő „üvöltése” velőnkig hat: viperák fajzata... betelt a pohár: a haragvó Isten megelégette aljasságunkat... fejsze van kezében, mellyel minden elkorcsosult gyökeret kivág... szóró lapátján aligha maradhatunk meg, hisz Szent Lelkének viharával leseper mindent, ami pelyva, lárva, hazug üresség... Dies irae, dies illa... „Reszket akkor holt meg élő; ha megjön a nagy Ítéző, mindeneket lattal mérő”...

Íme a tegnapi Szeplőtelen fogantatás vox angelica égi zenéje helyett ma a puszták sivatagi sakálaitól sem remegő Keresztelő áll elém: vox profetica! Ébredj végre ember mély álmodból... Nincs menekvés! Jobb, ha hallgatok erre a robosztus termetű „Pusztába kiáltóra”, aki azért viselkedik így, hogy észrevettesse velem azt, akinek ő csak előhírnöke... Elgondolkodva és megszeppenve kérdezem: Ki lehet az, akinek ilyen heroldja van!?

Hétfő

Iz 35,1-10; Lk 5,17-26

„Fogta ágyát, amin feküdt, és Istent magasztalva hazament”. – Kicsoda? Az a béna, akinek nemcsak a teste volt elsorvadva, de a lelke is... Testi nyomorúságainknak nem egy esetben mi magunk vagyunk az oka; lelkünk beteg, a személyiségünk, és az sorvasztja egész emberi mivoltunkat, testünket, idegeinket. Ezért Jézus figyelmeztet a sorrendre. Nagyobb és veszélyesebb bilincs a bűn bilincse, mint a test bénasága.

A felületes farizeusi szemlélet nem lát bele az egyes ember életének titkaiba. „Jézus azonban tudja, hogy mi lakik az emberben” (Jn 2, 25). Éppen ezért előbb a személyiségét gúzsba kötő bilincsektől oldja fel, és csak utána szabadítja meg fizikai bénaságától...

Érdemes lenne ezen a sorrenden elgondolkodni, és nem halogatni a bűnbánatot, a gyónást. Ne kívánjak karácsonyi misztikát adventi aszkézis és igazi megtérés nélkül! Ha a sorrendet megtartom, tapasztalni fogom, hogy épp legnagyobb nyomorúságom „ágyát” adja eszközként kezembe az Úr, hogy Őt magasztalva álljak be követői közé a Betlehembe vezető

úton. Amíg ezt nem hiszem el és nem szabadulok meg önmagam lelki bénaságától, csak terhére vagyok Istennek, enyéimnek. Nem kívánhatom, hogy „ágyastul” ők cipeljenek engem az amúgy is szakadékokkal teli életükön. Nagy terhektől megbénulva képtelenség akár csak egy kilométert is előrehaladni a Messiást váró úton. De ha a mai nap liturgiájának üzenetét elfogadom, sokakkal együtt mondom majd ujjongva: „Csoda dolgokat láttunk ma!” Akkor teljesül be Izaiás mai prófécijája: „ugrándozik majd a sánta, mert maga az Isten jön el, hogy szabadulást hozzon!”.

Kedd

Iz 40,1-11; Mt 18,12-14

„Karjaira veszi bárányait, az ölében hordozza őket.” Amit a próféta csak körvonalakban lát, azt Jézus valóságban megteszi! Sőt többet tesz, mint amit a próféta sejt. A mi Jó pásztorunk többször említést tesz azokról a bárányokról, melyek szeretnek külön úton járni, s emiatt sok gondot okoznak gazdájuknak. Van köztük olyan is, aki nemcsak egyszer téved el, hanem csatangol. Úgy is nevezhetnénk őket: visszaeső bűnösök. Vajon ezeket is ölébe veszi, ezeket is addig keresi, míg rájuk nem talál?

Vétkezünk, és ha őszinték vagyunk, magunkra ismerünk az elcsatangolóknak is. Advent és a bűn? Ki gondolná, hogy a két nappal ezelőtti, vasárnapi Pusztába kiáltó is később megenyhült, amikor találkozott az igazi Pásztorral, Jézussal?

Íme megint a végletek! A bűnöket és bűnösöket ostorozó, csonttá fogyott testét teveszőrből készült ruhafélével takaró, csipőjére bőrvet kötő, sáskával és vadmézzel élő félelmetes próféta és vele szemben a bűnt nem ismerő, magát földig alázó Messiás! Döbbenetes találkozás! A legnagyobb bűnösök közé álló Jézus alázata, amint a Jordán vizében keresztkedésre megjelenik János előtt, magát a prófétát is lelke legmélyéig megrendíti. „Nekem van szükségem Rád, és Te jössz énhozzám?”

Mi mást lehetne mondani erről az evangéliumi jelenetről, mint: Íme az Isten Báránya a többi bűnös eltévedt, minduntalan elcsatangoló bárány között... Advent és a bűn elválaszthatatlan egymástól. Éppen azért megyünk Betlehembe, hogy találkozzunk a minket kereső, bennünket ölébe vevő, vállán hazavivő Megváltóval.

A megtéréshez előbb meg kell rendülnie a szívünknek!

Szerda

Iz 40,25-31; Mt 11,28-30

„Még a fiatalok is elfáradhatnak, ellankadhatnak... de Ő erőt ad a fáradtaknak.” – Nincs olyan vándor, akinek ne kellene megpihennie. Jó tudnunk, hogy Urunk erre külön figyel... „Szánom a sereget. Ha elküldöm őket étlen, kidőlnek az úton, mert néhányan messziről jöttek...” (Mk 8, 2-5). Vagyis nemcsak észreveszi, konstatálja fáradtságunkat, hanem segít is.

De mennyire el tud fáradni a lelkünk is! Az ember minden vonatkozásban esendő. Még az apostoli munkába is bele lehet rokkanni. Amikor az apostolok boldogan elmondták Mesterüknek, hogy mennyit prédikáltak, gyógyítottak, azt is észrevette, hogy mennyire kimerültek. „Jöjjetek félre egy magányos helyre és pihenjétek ki magatokat egy kicsit” (Mk 6, 31).

Hosszú az út Názáretből Betlehembe. De mi ez az életünk útjához képest!? És milyen akadályokkal teli, meredek, keskeny a lelki életünk útja!... Legyen a mai nap bizonyág, hogy gondunkat viselő Gazdánk van, aki kellő időben figyelmeztet: Silentium! Csend! Lelki-testi pihenő! Agapé!

És mit tesz akkor, ha rövidebb-hosszabb ideig elhagy az erőnk, és úgy érezzük, hogy nem bírjuk tovább? Amikor nemcsak a térdünk roskadozik, de ránk omlik a Getszemáni éjszaka rettenetes lelki gyötrődése? – Ismerjük azt a rajzzal illusztrált párbeszédese imát, amikor a tengerparton hosszú ideig két pár lábnyom volt látható, – de épp a legnehezebb útszakaszon csak egy maradt. „Uram, elhagytál a legnagyobb ínségben?” A válaszból rá lehet ismerni, hogy milyen irgalmas szívű Mesterünk van: „Azért látod csak egy pár láb nyomát, mert a legsúlyosabb próbák alatt téged vállamon hordoztalak”

Épp a mai evangélium győz meg arról, hogy az Ő terhe ezért könnyű. Ezért mondhatja meggyőzően és hitelt érdemlően: „Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem... Az én igám édes, az én terhem könnyű”.

Csütörtök

Iz 41,13-20; Mt 11,11-15

A hosszú út felénél tartunk. Bizonyára ezért kapunk egyre több biztatást: ne fáradjunk bele a jóba, az igazba, a szentbe, mint Illés próféta, aki lefeküdt az út szélére, kérve Istent, hogy vegye el életét, mert elég volt a szenvedésből, gyötrődésből. Ezért szerepel a mai liturgiában Illés, aki képletes értelemben Keresztelő Jánosként a Messiás első eljövételének hírnöke.

Az olvasmányból is annyi erő árad; dallama pedig a gregorián rorate egyik legszebb gyöngyszeme (Laudes vaespertinae): „Ne félj, mert veled vagyok. Megsegítelek, megerősítelek... Én az Úr, a te Istened ragadtam meg jobbodat... Magam vagyok a gyámolód. Az Úr mondja ezt neked, Israel Szentje, a te Megváltód”.

A mai rettegés-teli világban annyi erőt ad a hajnali rorate járó hívőnek az a tudat, hogy egyre közelebb kerül a Megváltóhoz, akitől nem kell rettegni: noli timere! Ne félj! Én vagyok!

Péntek

Iz 48,17-19; Mt 11,16-19

Fontos figyelmeztetést kapok ma a liturgiában: vegyem észre az Istentől érkező üzeneteket! Mert a mindennapi élet ezernyi zajában-bajában legtöbbször nem is hallom meg a nekem szóló „jelzéseket”. Az elmúlt napok adventi igéi pedig nélkülözhetetlenek lennének ahhoz, hogy el ne tévedjek a nehéz úton. Nem egy esetben útkeresztezések bonyodalmai közé kerülök, és ha nem figyelek, képes leszek a rosszabbik, nehezebb, vagy akár a járhatatlan utat választani.

Ezért vési lelkembe a mai olvasmány a következő szavakat: Íme az Úr terve Izraellel: „Én az Úr, a te Istened tanítalak arra, ami arra az útra vezet, amelyen járnod kell. Bárcsak ügyeltél volna törvényemre...”

Zsákutcák! Miért? Mert nem ügyelünk az útjelzőkre, a lámpákra, a figyelmeztetésekre. Az evangéliumban is erről van szó. Kérdés formájában mondja Jézus: ”Kihez hasonlítsam ezt a nemzedéket? A piacon tanyázó gyermekekhez, akik odakiáltják pajtásaiknak: Furulyáztunk, de nem táncoltatok. Siránkoztunk, de nem zokogtatok.” Vagyis másként viselkedünk, mint ahogy kellene. Mást vár tőlünk az Úr. Magyarozatként utal arra az elgondolkoztató tényre, hogy észre sem vették az emberek, hogy mennyi jelet küld az Isten. Vagy ami még gyakoribb: bíráljuk, elégedetlenkedünk azzal, amivel megajándékoz minket. Eljött János, a Megváltó követe. Nem voltak megelégedve vele: nem eszik, nem iszik. Sőt! Ráfogták, hogy ördöge van. – Most itt van, közöttünk van a Megváltó, és vele sincsenek megelégedve; azt

mondják róla: bűnösök barátja, falánk, borissza ember... A sok kritikának, válogatásnak az a vége, hogy óhatatlanul eltévedünk az élet kacsakaringós utjain...

Örülni mindennek: virágnak, madárnak, gyermek mosolyának, barátságának, szeretetnek; mindenekfelett örülni és hálásnak lenni, hogy van Megváltóm, és ilyen Megváltó, aki még azt is lehetővé teszi, hogy évről-évre elindulhassak feléje Betlehembe!

Szombat

Sirá 48,1-9; Mt 17,10-13.

Adventre azért van legjobban szükség, hogy tudatosítsam magamban: itt az Idő teljessége, – elérkezett hozzánk az Isten országa. Tehát nem élhetek „akárhogyan”. Annak tudatában végezzem mindennapi dolgaimat, hogy a történelemnek legértékesebb időszakában élek: keresztény lehetek, vagyis a megváltó Krisztusnak követője.

Ezért szól a mai liturgia is arról, hogy ne éljek közömbösen. Fel kell ismernem a világban a köztünk élő Megváltót. Az apostolok számára ez a kérdés nagyobb nehézséget jelentett, mint nekünk. Ezt Jézus is átérezte; ezért minduntalan különböző formában kérdezi is tőlük: kinek tartotok engem? Máskor pedig az apostolok fordulnak bizonytalankodva az Úrhoz: „Miért mondják az írástudók, hogy Illésnek kell előbb eljönnie?” – A kérdés mögött ez van: bizonyosak lehetünk, hogy nem Illésre kell előbb várnunk, és valóban mi lehetünk azok a kiváltságosak, akik Benned a Messiást láthatjuk és nap mint nap vele együtt lehetünk? Valóban mi, egyszerű, szegény galileai halászok lehetünk ország-világ számára a tanúi annak, amire évezredek óta vártak az emberek? A válasz mindannyiszor az volt: Igen, ti vagytok a tanúim! De a mai evangéliumban egy rövid mondat utal a szombati liturgia alaptémájára, az eltévelyedés veszélyére: vajon felismeri-e mindenki Jézusban a Messiást? „Ahogy nem ismerték fel Illést s kényük-kedvük szerint bántak vele; ugyanígy szenved majd az Emberfia is tőlük”...

A második hét végén, egyre közeledvén Betlehemhez, végkép el kell döntenem: vállalom-e a Megváltót, és tanúja leszek-e itt, most, 2001 decemberében, és mától kezdve mindvégig!?

Advent harmadik hete

Vasárnap

Iz 35,1-10; Jak 5,7-10; Mt 11,2-11

Az adventi liturgia ma érzelmi világunk újabb területét hódítja meg: rózsaszínbe öltözteti papját, oltárait és a mennyország örömét kívánja lehozni közénk. Örüljete!

Magyarozatként legyen elég most csupán néhány szó: évszázadokon keresztül kemény önmegtágadást kért az egyház a hívektől és most – vasárnap lévén – enyhíteni akar a szigoron. Éppen ezért előrevetíti a tíz nap múlva ránk köszöntő Karácsony örömteli hangulatát. Azt akarja ezzel elérni a liturgia, hogy egyrészt ne fáradjunk bele a várakozásba, másrészt még fokozottabban készüljünk a nagy ünnepre. Igaz az ősi mondás: Boldog a nép, mely örülni tud! Ezért Szent Pál szavaival kezdődik a mai szentmise: Gaudete! Örvendjete az Úrban szüntelen. Újra csak azt mondom: Örvendjete! (Fil 4, 4).

De mi is tulajdonképpen a mi örömünk oka? Az, hogy jön és egyre közeledik az Úr, – mi pedig eléje mehetünk. Ennek mély átélése az adventi öröm lényege. Ennek külön vasárnapja van: ezt ünnepeljük ma! Ennek jegyében szólaltatja meg az Olvasmány Izaiást, aki még a sivatagról is azt mondja: „örömében ujjongva dalol! És egy tiszta út vezet át rajta”. Ezt az utat kell megtalálnom, mert ez vezet Betlehembe.

Van az adventi örömnél egy másik forrása is: nem tévedtem el az úton eddig sem, mert maga Jézus küld vezetőt: kalauzt, aki pontosan megmutatja, hogy melyik út vezet Betlehembe. Évszázadokon át is küldött prófétákat, de most prófétánál is nagyobbat!

Csak az úttalan utakon járók ismerik azt az örömet, amikor megnyugodva pihennek meg rövid időre abban a tudatban, hogy eddig sem tévesztették el az irányt, és a sok út közül most már a legbiztosabbat mutatták meg nekik. Ezt maga a liturgia Szentlelke így fejezi ki a mai evangéliumban: „Nézd, követemet küldöm színed előtt, hogy elkészítse előtted az utat”.

Hétfő

Ter 49, 2-10; Mt 1,1-17

A liturgia ma arról akar meggyőzni minket, hogy az eddig megtett utat is milyen figyelemmel kísérte a Gondviselés. Mindkét olvasmány ugyanis a múltba néz, és elvezet bennünket Ábrahámig, Jákobig és Dávidig. Az Ószövetség első könyvének, a Teremtésnek (Genezis) utolsó fejezetei ugyanis felsorolják azoknak a törzseknek sorsát, melyek közül Júda története a legfontosabb, hiszen ebből a törzsből származik a Messiás. – Ezt a gondolatsort folytatja Máté evangéliuma, és felsorolja Jézus nemzetségtábláját, ezzel is hangsúlyozni kívánja, hogy királyi családból származik. A legfontosabb nevek: Ábrahám, Izsák, Jákob, Dávid, József „Mária férje, aki a Krisztusnak nevezett Jézus szülőanyja”... Miközben haladunk előre az úton, a liturgia lelkünket visszavezeti az időben a múltba, a megtestesülést megelőző történelembe. Most azonban már megkezdődött a „visszaszámlálás”: az idő betelt; közel van az Isten országa. Térjete meg és higgyete az üdvösség jó hírében! (Mk 1, 15).

Az említett „visszaszámlálásnak” van egy jellegzetesen adventi módszere, melyet lehetne akár a gyermekek kedvelt és nagyon „komolyan” gyakorolt un. ablaknyitogatásaihoz hasonlítani (minden este egy újabb ablakot nyitnak ki a játéukon, ezzel is érzékeltetik velük, hogy még hány nap van vissza a Kis Jézus érkezéig!). A zsoltosma december 17-től kezdve

minden este a Szűz Anya hálaéneke után ósidők óta szebbnél szebb antifonákat imádkoztat velünk. Mivel mindegyik az Ó felkiáltással kezdődik, ezért Ó-antifonáknak nevezzük őket. – A mai esti dicséret (vesperás): „*Ó, Bölcsesség!* Te a magasságbeli Isten ajkán születél; erőddel elérsz a világ egyik végétől a másikig és üdvösen igazgatsz a világmindenséget: jöjj, taníts meg minket okosan élni!”

Kedd

Jer 23, 5-8; Mt 1,18-24

A két olvasmány egymást kiegészíti. A próféta Dávid „igaz sarjáról” beszél, vagyis olyan valakiről, aki királyként uralkodik majd, és gondja lesz a jogra és az igazságra. Arra a Messiásra vonatkoznak ezek a jövendölések, akinek eljövételére mi várunk, akinek „adventje” van. Az evangélium ennek a Messiásnak személyét azonosítja úgy, hogy elmondja eredetét: ki volt édesanyja; milyen szerep várt Józsefnek; hogyan világosította fel Mária jegyesét, Józsefet az angyal, és miért nevezik Jézusnak (Jésuah), ami annyit jelent: Isten a szabadító, az üdvözítő.

Csodálni való, ahogy édesanyánk, az egyház felkészít minket a nagy találkozásra a napi liturgia segítségével: magyaráz, kérdéseinkre válaszol, értelmünket nyitogatja, lelkünket simogatja... Most már tehát tudjuk a nevét is annak, aki miatt útnak indultunk hetekkel ezelőtt. Minduntalan rátereli figyelmünket arra, hogy mindaz, ami most következik, azért történik, hogy „beteljesedjék, amit a próféta mondott: Íme a szűz méhében fogan és fiút szül, és Emmanuelnek fogják hívni, ami annyit jelent: „Velünk az Isten”... Itt hangzik először a Dominus vobiscum, ami 2000 év óta szünet nélkül visszhangozik az ajkunkról: Az Úr legyen veled, veletek. Így köszöntenek papjaink mindennap a szentmisében kitért, felénk forduló karokkal...

Ó, Urunk és népednek vezérlő Fejedelme! Te megjelentél Mózesnek az égő csipkebokorban és neki a Sinai-hegyen törvényt adtál: Jöjj, válts meg minket kitért karoddal!”

Szerda

Bir 13,2-7, 25; Lk 1,5-25

A legkülönbözőbb módon akarja a liturgia megértetni és megéreztetni velünk, hogy ki az az Emmanuel, akit annyira várunk. Az egyik mód az összehasonlítás, vagyis olyan személyeket, előképeket keres az Ószövetségben, akik valamilyen értelemben párhuzamba hozhatók Jézussal, az üdvözítővel. – A mai olvasmány épp erre nyújt példát: Sámson születésének titokzatossága, egy angyal közvetítése, Sámson „az Isten nazirja” lesz (vö. a názáreti kifejezés párhuzama) stb. olyan elemek, melyek hasonlítanak Jézus születésének körülményeihez. Éppen ennek igazolására hozza a liturgia a Lukács evangéliumában olvasható történetet Keresztelő János születéséről: szülei idősek, gyermektelenek, János ereje, edzettsége, hatása a népre... A párhuzam lényege: rendkívüli események szemtanúi leszünk Betlehemben, hiszen az érkezik, akiről a próféták évszázadokon át jövendöltek.

Ó, Jessze gyökeréből támadt Sarj! Te jel vagy a népek számára; elnémulnak a királyok előtted, és epedve várnak a nemzetek: Jöjj, szabadíts meg minket, már ne váross tovább magadra!

Csütörtök

Iz 7,10-14; Lk 1,26-38

Újabb prófétai jövendölés, újabb azonosítás. Most Izaiás és Achaz király között folyik a párbeszéd. A király kételkedik, nem kér jelet az Istentől, mire maga az Úr ad jelet, olyat, amit teljes egészében Jézus valósít meg: „Íme a szűz fogan, fiút szül és Emmanuelnek nevezik el”. Dávid sarja szintén szerény körülmények között fog élni, mint a hét liturgiájának eddigi olvasmányában mindegyik választott: Sámson, Keresztelő János. Jézust sem fogadják be, és ő is a pusztaban fog böjtölni, s nem lesz, hol lehajtsa fejét. Az evangélium abba a Názáretbe visz bennünket, ahol a misztérium elkezdődött, és ettől az órától kezdve élő valósággá válik az Üdvözlégység Mária. A hajnali misékre, a Roratékra járó hívek jól tudják, hogy az Angyal ajkán elhangzott Ave Mariára maga az Ég tanított meg minket... A helyszín Galilea, melynek Názáretjében hangzott el a történelem legalázatosabb IGENJE: „Íme az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint”. Íme hitünk szent titka: a kegyelem és a szabad akarat, a szüzesség és az anyaság misztériumának zárához a kulcs az Isten kezében van.

Ó, Dávid kulcsa és Izrael királyi pálcája! Amit te megnyitottál, azt senki be nem zárja, amit te bezártál, azt senki ki nem nyitja: jöjj, szabadítsd ki a börtönből a foglyokat, akik sötétségben és a halál árnyékában ülnek!

Péntek

Én 2,8-14; Lk 1,39-45

Az utolsó napokban érthető, hogy a liturgia legfőképp Máriával, az „Istenszülő Szűzanyával” kíván foglalkozni. Élénk színekkel, hangokkal, drámai erővel festi meg azt a jelenetet, amikor Mária hegyeken, völgyeken át siet rokonához, hogy meggyőződhessék, valóban ő is gyermeket vár? Hogy ez az evangéliumi tabló mennyire tele van élettel, mutatja az is, hogy háttérként az Énekek énekének azokat a sorait halljuk, melyek a menyasszony látogatását mondják el: „Nézzétek, ő jön ott... benéz az ablakon!... Hadd halljam hangodat, mert szépen cseng a hangod, és bájos az arcod”. Az evangéliumban Lukács ezt az útra kelést és ezt a rokoni látogatást pontosítja... Olyan ez a mai liturgia, mint egy szép virradat, egy új napfelkelte az emberiség történetében. Máriával és az ő Jézusával új világ kezdődik!

Ó szent Virradat! Te az örök világosság fényessége és az igazságosság Napja vagy: jöjj, és világosítsd meg azokat, akik sötétségben és a halál árnyékában ülnek!

Szombat

1Sám 1,24-28; Lk 1,46-56

A liturgia nem szűnik meg párhuzamot keresni, hogy ezzel is megkönnyítse helyzetünket, és így még mélyebben tudjuk átélni a megtestesülés titkait. Előszeretettel veszi elő azokat a történeteket, melyek szintén egy házaspár, egy édesanya boldogságát és háláját írják le. Hanna hosszú évek imádsága, könyörgése után lett áldott állapotú. Ígérete szerint kisfiát, Sámuel följajánlotta az Istennek. Erről szól az első olvasmány, és folytatódik Hanna hálaénekével. Gyönyörűen kapcsolódik ehhez Szűz Mária ajkáról a Magnificat: „Magasztalja lelkem az Urat”. Ez valóban az Énekek éneke, melyet tegnap már említett a liturgia: énekelj, dalolj, oly szépen cseng a hangod!

Ezzel elérkeztünk az adventi várakozás csúcsára: a gyermekét, Kis Jézusát váró Mária – akit a magyar költő Boldogságos Kismamának nevez – örömeiben szépen csengő hangon

elkezd énekelni! „Nagy dolgokat művelt velem a Hatalmas, a Szent... ezentúl boldognak hirdet engem minden nemzedék... „Új világ köszönt ránk és az egész földre. Mától az alázatosakat, az éhezőket, az istenfélőket emeli magához a világmindenség Ura. A gőgös gazdagokat pedig megalázza, letaszítja őket gőgjük trónjáról. És ennek az új világnak az irgalom lesz a mozgatója. Ezért ujjong a szívem, éneklő Mária. Az új világ velem kezdődött el, hiszen engem a Hatalmas Isten, a kis ismeretlen szolgáló leányt méltatott arra, hogy anyja legyek a Messiásnak...

Itt valóban minden másként történik, mint amit vár és megszokott a világ. Itt nincs pompa, hadsereg, trón, harsona. Helyette végtelen alázat, csend, a szívnek békéje és hódolata a Teremtő Isten szándékának megvalósításáért! Így lép be a világba a nemzetek királya!

Ó, nemzetek királya és szívük kívánsága, az Egyház szegletköve! Te egybekapcsolod régi és új választott népedet: jöjj! Üdvözítsd az embert, akit a föld anyagából alkottál!

Advent negyedik hete

Vasárnap

Iz 7,10-14; Róm 1,1-7; Mt 1,18-24

Advent negyedik hete idén mindössze két nappól áll: december 23. és 24. Így érthető, hogy a liturgia is ezt tartja szem előtt. – Újból halljuk Izaiás jövendölését, mint advent legfontosabb üzenetét: az Isten maga küld jelet, – olyat, amire senki sem számított: „A szűz fogan, fiút szül és neve Emmanuel lesz”.

Ugyanerre utal Szent Pál levele: az jön, akit a próféták által Isten előre hirdetett: az Úr Jézus Krisztus, aki test szerint Dávid nemzetségéből való, isteni természete szerint azonban Isten hatalmas Fia.

Az evangélium ma pontosan a próféta látomásának tükörképe: ugyanazokat a szavakat idézi, jelezvén, hogy most teljesebbé válik mindaz, amit a Messiás eljövételéről előre mondott a próféta. A liturgia ma kétszer is Emmanuelnek nevezi Jézust, akinek titokzatos földre lépésének részleteit a Szent Család őre, József is megtudja álmában. Számára a legnagyobb üzenet minket is érintő feladat: ne félj és ne fordulj el Máriától! Épp ellenkezőleg: te légy őrzője, támasza, kísérője végig az úton, Názárettől Betlehemig...

Ó, Emmanuel, törvényhozó Királyunk! Te üdvözítetted a reád várakozó népeket: Jöjj, és üdvözíts minket, Urunk, Istenünk!

Hétfő, advent utolsó napja, december 24.

2 Sám 7,1-11; Lk 1,67-69

Ez már a szenteste napja. Lélekben ott járunk a Szentcsalád nyomában. Az evangélium még az Ószövetségben jár; Keresztelő János születéséről beszél és halljuk az édesapának, Zakariásnak imáját, a Benedictust. Ez az az ima, melyet a zsolozsmában Mária Magnificatjával együtt mindennap, talán már 2000 éve elimádkozunk. A némaságból megszólaló pap, Zakariás, tudja már, hogy fia, János a legszentebb és legnagyobb feladatot kapta Istentől: „Te pedig gyermek a Magasságbeli prófétája leszel: az Úr előtt haladsz, hogy előkészítsd útját”...

Ezzel a kijelentéssel lényegében magára az advent céljára is utal. Az adventnek ugyanis az a feladata, hogy felkészítsen minket Jézus fogadására. Ez a célja ennek a különös háromhetes utazásnak is. Jézus ugyan állandóan itt van, de nekünk életbevágóan fontos, hogy legyen pontosan kijelölve egy olyan időszak, amikor az átlagosnál jobban készülünk Jézus fogadására. Közismert a Kisherceg kérése, hogy látogatója, a Róka mondja meg előre, hogy mikor érkezik. Az embernek szüksége van arra a lelki feszültségre, a várásban rejülő boldogító tudatra, hogy mikorra készítse fel lelkét, otthonát a várva várt vendég méltó fogadására. – Ezért ma az imádságra hívás így hangzik:

„Ma megtudjátok, hogy eljön az Úr!”